

13. *Aliud dubium.* — *Placet posterior modus loquendi.* — Simili modo dubitari solet, cum Paulus vocet sæpe hunc actum *iram Dei*, an illa appellatio propria sit, vel metaphorica. Nam Lactantius, libro de Ira Dei, ex professo contendit, Deum habere veram et propriam iram in peccatores. Quia ira nihil aliud est, quam appetitus vindictæ ob læsionem, vel injuriam ab alio illatam. Divus Thomas autem 1 p., q. 20, art. 1, ad 4, dicit, iram non proprie Deo attribui, quia supponit tristitiam, juxta illud Aristoteles 2, Rhetoricor, cap. 2 et 4: *Qui irascitur, dolet.* Et hæc sententia est magis recepta: quia ira etiam in nobis non fit sine aliqua animi commotione. Differentia vero etiam est in vocis significatione. Quia tamen hæc accipienda est ex communi usu, ideo placet posterior locutio. Dummodo admittamus, iram non ita duci metaphorice de Deo, sicut tristitiam, pœnitentiam et similes. Nam tristitia neque est in Deo, nec significat actum, qui in Deo sit, sed effectum aliquem similem illi, qui in nobis oriri solet ex tristitia. Per iram vero significamus aliquem proprium actum DEI habentem convenientiam analogam cum ira hominis in eo, quod est intrinsecum illi, scilicet, in appetitu vindictæ. Solumque differt, quod in Deo non habet illam causam, quam habet in nobis, scilicet tristitiam: et quia ex vi illius vocis significatur ille actus sub denominatione a tali causa, ideo quantum ad hoc dicitur actus ille non esse propria ira, sed propria vindicta.

CAPUT V.

REPROBATIONIS NEGATIVÆ NON DARI CAUSAM EX PARTE HOMINIS PRÆSCITI.

1. *Error Manichæorum.* — Explicata natura reprobationis, breviter dicendum est de causis et effectibus ejus. Constat autem ex his, quæ de prædestinatione diximus, hic solum tractare de causa ex parte hominis, per quam sibi aliquo modo meruerit reprobationem suam, obiter vero etiam dicemus de causa ex parte DEI. Omitto autem imprimis errorem Manichæorum, qui in quoddam principium summe malum referebant totam causam eorum hominum, qui damnantur: et Priscilianistarum, qui hoc tribuebant fato et cuidam naturali necessitati: item Calvinii et sequacium, qui ita hoc tribuunt voluntati divinæ, ut illam faciant primam causam et radicem totius culpæ et perditionis reproborum. Contra hos enim er-

rores aliis locis ex professo disputatur: et videri possunt, quæ diximus in libro primo et secundo de Auxiliis.

2. *Opinio negans.* — Inter Catholicos ergo multi negarunt dari causam reprobationis ex parte hominis. Hujus opinionis videtur esse D. Thomas, 1 p., q. 23, art. 5, nam in solut., ad 3, videtur in hoc æquiparare reprobationem prædestinationi. Idem tenet Ferrariensis 3, contra Gentes, cap. 161, Durandus in 1, dist. 41, q. 2, præsertim num. 14, Gregorius, art. 2, conclus. 4 et 5, Marsilius, quæst. 41, art. 2, Driedo in Concordia, 1 p., cap. 3, Adamus ad Rom. 9, et multi ex modernis scriptoribus. Fundamentum est, locus satis tractatus ad Rom. 9. Et ratio, quæ ex dictis de prædestinatione sumitur, est. Nam si daretur causa reprobationis ex parte hominis, esset in libera potestate ejus reprobari et non reprobari: ergo in eadem potestate esset prædestinari et non prædestinari: nam hæc duo immediata esse censentur: omnes enim, qui non reprobantur, prædestinantur: ergo posset homo esse causa suæ prædestinationis, nimirum, existens causa suæ non reprobationis. Additur etiam alia ratio, quia homo non est causa primi effectus reprobationis, vel permissionis peccati, vel negationis auxilii congrui: ergo non est causa totius reprobationis, atque adeo nec reprobationis, simpliciter et absolute.

2. *Secunda sententia extreme contraria.* — Alii fuerunt in sententia extreme contraria, scilicet dari ex parte hominis causam totius reprobationis, etiam quoad negationem prædestinationis. Hanc tenent omnes auctores, qui affirmant dari in prædestinatis causam suæ prædestinationis, ut sunt Henricus, Ocham, Gabriel et alii: loquunturque consequenter. Qui putant Deum voluntate sua non fecisse discretionem electionis inter homines ex se æquales, sed eos elegisse ad gloriam, quos aliquo modo magis dispositos præscivit: ergo e contrario aliquos reliquit propter aliquam causam ex parte illorum, quæ fuerit vel illorum culpa, vel carentia illius dispositionis.

4. *Media opinio.* — Aliqui vero, præsertim ex modernis auctoribus, admittunt causam reprobationis, quamvis prædestinationis negent et illam esse dicunt originale peccatum. Quia illud ex se fuit sufficiens causa derelictionis divinæ: ergo quos Deus deseruit, propter hanc causam deseruit, quamvis multos alios habentes eandem causam deserere noluerit, quod in illis misericordiæ divinæ tribuendum est, in aliis vero justo judicio. Atque ita absolute da-

tur causa reprobationis in his, qui deseruntur, quamvis comparationis non detur, scilicet, cur hi potius quam illi deserantur. Et hoc modo interpretantur sententiam divi Thomæ et putant etiam esse divi Augustini: quia multis in locis videtur ita loqui de separatione electorum ex massa perditionis per misericordiam, et derelictionis aliorum in suo lapsu per judicium.

5. *Prima conclusio.* — Suppositis autem principiis a nobis jam traditis resolutio hujus quæstionis facilis est: Aliter enim loquendum est de causa reprobationis positivæ, et aliter de causa non prædestinationis, seu reprobationis negativæ: de hæc ergo posteriori nunc agimus, de alia in sequenti capite dicemus. Dico itaque primo, ex parte reprobati nullam dari causam reprobationis negativæ, nec rationem voluntatis Dei de non præeligenda tali persona efficaciter ad gloriam. Quoad hoc verum habet prima sententia, quam etiam sequuntur Scotus et alii. Recteque fundatur in loco Pauli ad Rom. 9: *Antequam quidquam, etc.*, usque ad illud: *Esau autem odio habui*, cum expositione superius a nobis data. Et juxta hanc assertionem intelligitur illa admiratio Augustini: *Cur hunc trahat, et illum non trahat, noli judicare, etc.*, tract. 26, in Joan.; et Epist. 163: *Cur hunc liberet et non illum.* Et de Corrept. et Gratia, cap. 8 et 13. Nam si respiciamus ad hos effectus in executione, videtur dari causa ex parte hominum. Et ideo aliqui non moventur hac admiratione Augustini, nam ille trahitur, quia Deo movetur, et ipse se moveri sinit, alter vero non trahitur, quia licet a Deo moveatur, ipse resistit. Tamen, licet hoc sit verum in executione, nihilominus respiciendo ad præparationem et præelectionem Dei, magis habet admirationem, quod hunc potius, quam illum præelegerit, cujus rei nullam causam Augustini in hominibus invenit. Quam intelligentiam docte notavit Soto, lib. 1, de Natura et Gratia, cap. 15.

6. *Objectio.* — *Enervatur.* — *Secunda objectio.* — *Responsum redditur.* — Dices, hinc solum probari, non dari causam comparationis unius præ alio, non tamen absolute non dari causam non electionis. Respondeo, hoc convincendum esse, adjuncta ratione. Quia in eo signo, in quo prædestinati fuerunt electi, non habebant culpam ullam a Deo prævisam: ergo et reliqui, qui non fuerunt electi, non habebant culpam prævisam in eo signo, in quo electi non sunt: ergo ex parte sua non habuerunt causam suæ non electionis. Prima conse-

quentia patet, quia in eo signo, in quo facta est discretio inter illos, erant illi æquales inter se, ut probat etiam exemplum Pauli de figulo et luto. Et confirmatur aperte in angelis, in quibus nulla culpa præcessit ante divinam permissionem, et a fortiori, neque ante voluntatem non eligendi ad gloriam; de hominibus autem possent aliter sentire qui putant electionem prædestinatorum factam esse post prævisum originale peccatum, ut statim in simili dicemus, nos autem supra ostendimus etiam hominum electionem factam esse ante prævisum originale peccatum: ergo etiam in hominibus nulla fuit supposita culpa in eo signo, in quo Deus voluit hos eligere, et non alios. Secunda vero consequentia patet: quia ex parte hominum, vel angelorum nulla potest cogitari causa seu ratio talis voluntatis divinæ præter culpam. Dicit aliquis, sufficientem causam esse, quod in tali creatura nulla est ratio, ob quam Deus debeat illam eligere. Respondeo, hic non esse sermonem de hujusmodi ratione negativa, sed de causa aliqua morali, quæ ex parte creaturæ addita sit et possit movere DEUM ad talem volitionem. Præsertim, quia Deus neminem eligit, eo quod teneatur, aut quia creaturæ ob suam capacitatem naturalem debeatur talis electio: ubi autem affirmatio non est causa affirmationis, neque opposita negatio potest proprie dici causa negationis.

7. *Ex verbis D. Prosperii objectio.* — *Mens Prosperii explanatur.* — Contra hanc vero assertionem objici possunt verba Prosperii in responsione tertia, ad Gallos, ubi de reprobis sic loquitur: *Non necessitatem puniendi habuerunt, quia prædestinati non sunt, sed ideo non prædestinati, quia tales futuri ex voluntaria prævaricatione præsciti sunt.* Similia habet responsio septima. Dico tamen, usum esse termino negativo propositivo, ex contextu enim constat loqui de ipsa reprobatione positiva. Nam, quia illa semper conjuncta est cum negatione prædestinationis, ideo solet unum pro alio usurpari extra rigorosam disputationem.

8. *Secunda assertio.* — Hinc ulterius assero, necessarium non esse dari causam ex parte reprobi, ob quam Deus noluerit illi dari gratiam congruam, seu media in sua præscientia infallibilia ad obtinendam salutem. Hoc probari potest eodem discursu, quia nulla culpa necessario supponitur ex parte creaturæ ad hanc Dei voluntatem. Item, quia prima permissio peccati non potest habere causam ex parte reprobi, ut recte dicit prima opinio, et manifeste

constat ex dictis capite præcedenti : in permissione autem includitur negatio dicti auxilii. Denique, in angelis est hoc manifestum, quia in eodem signo, in quo Deus voluit dare his angelis hanc gratiam prævenientem, illis vero illam, in angelis electis nulla præcesserat culpa : ergo neque in aliis, erant enim in illo signo æquales quoad meritum, vel demeritum.

9. De hominibus autem potest probabiliter dici, peccatum originale sufficientem causam fuisse non dandi hanc gratiam his, quibus eam Deus dare noluit : quia nos supra diximus, distributionem (ut sic dicam) gratiæ prævenientis, etiam in divina voluntate, factam esse post præscientiam originalis peccati. Et quamvis hoc fuerit æquale in omnibus, et ideo non poterit esse ratio dandi gratiam congruam his potius, quam illis, tamen absolute erat ex se sufficiens ratio negandi gratiam congruam his, quibus eam Deus negare vellet : ergo credibile est etiam respexisse Deum ad hanc rationem, cum illam habuit voluntatem. Sic enim voluntas illa non erit ex absoluta potestate, sed etiam ex justitia : quando autem commode fieri potest, Deus vult, seu operatur secundum omnem rationem virtutis. Et hoc est, quod sæpe insinuat Augustinus in discretionem hominum ex massa perditionis, cujus loca statim referam.

10. — *Objectio.* — *Diluitur.* — Dices. Multi sunt homines reprobi, quibus peccatum originale remittitur : ergo in illis non potest hoc peccatum esse causa hujus negationis gratiæ congruæ, quia Deus non punit peccatum remissum. Respondeo negando consequentiam, quia licet Deus non puniat peccatum remissum privatione gloriæ, aut gratiæ justificantis, vel auxiliantis necessariæ, et sufficientis, sæpe tamen negat uberiorem gratiam, seu specialem, et non debitam providentiam propter peccatum semel commissum, etiamsi jam remissum sit. Nam ex materia de poenitentia constat, cum culpa non semper remitti omnem poenam quod maxime verum est de poenis hujus vitæ et extraordinariis, et de facto constat, remisso originali peccato per baptismum, non dimitti poenam mortis, neque alias penalitates hujus vitæ. Ergo ita potuit Deus absolute inferre hanc poenam, quibus voluit propter talem culpam, quæ poena nunquam tolleretur, etiamsi remittatur culpa. Sicut etiam contingit aliquem virum justum, qui a Deo recipiebat multa specialia auxilia propter actuale peccatum privari illa speciali gratia, et quamvis postea per poenitentiam restituatur ad justitiam, non ideo statim restitui ad antiquam familiaritatem, vel specialem protectionem Dei.

tiam, non ideo statim restitui ad antiquam familiaritatem, vel specialem protectionem Dei.

11. *Dubium.* — *Explicatur.* — Sed quæret tandem aliquis, an hujus voluntatis, seu reprobationis negativæ detur aliqua causa saltem ex parte Dei ? Respondeo, si in particulari loquamur de his hominibus, vel angelis comparatione illorum, nullam esse, vel certe nullam a nobis assignari posse, sicut dictum est de prædestinatione ; est enim eadem ratio, quia in personis est æqualis dignitas, vel indignitas, et quidquid in uno operatur Deus ad manifestanda sua attributa, potuit operari in alio. Tamen in communi habuit sine dubio Deus multas rationes, ob quas noluit omnes eligere eodem modo, et consequenter voluit aliquos non eligere. Quæ rationes sumendæ sunt vel ex manifestatione divinæ gratiæ in electis, vel ex parte libertatis, ut Deus relinqueret creaturas omnibus modis libere operari et ostenderet fragilitatem suarum virium naturalium. Alia vero ratio, quæ sumi solet ex manifestatione justitiæ Dei vindicativæ, non est ita accipienda, ut ante præscientiam absolutam futuri peccati habuerit Deus intentionem, vel voluntatem absolutam manifestandi hanc justitiam, quia ut dictum est, Deus ex se non habet hanc voluntatem, alioqui virtute vellet ipsam culpam. Solum ergo habuit Deus voluntatem illam post prævisam culpam, antea vero præcognovit, se posse hoc bonum elicere ex peccato, si ab homine fieret, et solum habuit voluntatem conditionatam ita se gerendi cum homine, si ipse peccaret.

CAPUT VI.

DETUR NE CAUSA EX PARTE HOMINIS POSITIVE REPROBATIONIS EJUS.

1. *Prior sententia.* — Qui ponunt in Deo positivam voluntatem excludendi a Regno cœlesti omnes reprobos ante prævisa illorum mala merita futura, consequenter aiunt non dari causam reprobationis positivæ ex parte talium hominum, quia reprobatio hæc in illa voluntate maxime consistit. Atque ita intelligunt multi primam opinionem capite superiori relatam. Verumtamen hujus sententiæ fundamentum ibi satis explosum est, sententiæque illa sic explicata nullo modo probanda est.

2. *Prima conclusio.* — Dico ergo primo, reprobationis positivæ dari causam ex parte reprobi. In hoc habet verum secundam sententiam positam, capite præcedenti, quam Scotus, et alii

sequuntur. Estque manifesta sententia Augustini, Epist. 105 et 106 ; et libro 3, contra Julianum, capite 8, de Bono persever., cap. 8 et 14, et sæpe alias, Prosperi, resp. 3 et 7, ad Gallos, et resp. 11, ad Vincent., Fulgentii, lib. 1, ad Monimum, cap. 13 et sequentibus, qui docent, Deum neminem prædestinasse ad malum æternæ poenæ nisi propter culpam. Quod etiam habet Concilium Valentinum sub Lothario, cap. 3. Huc etiam spectat doctrina Damasceni sæpe allata, lib. 2, de Fide, cap. 29. Deum ex se non velle malum hominibus, sed ab ipsis provocatum. Colligitur etiam ex omnibus Scripturis, quæ docent, Deum neminem condemnare, nisi propter peccatum ejus. Quamvis enim supra diximus, in prædestinatione, vel electione ad gloriam non esse bonam illationem a causa præmii ad causam prædestinationis, vel electionis, nihilominus hic optima est a causa poenæ æternæ ad causam reprobationis ad talem poenam.

3. *Ratione corroboratur.* — Et ratio est, quia Deus præparat præmium ex misericordia, et confert ex justitia : poenam autem non potest præparare ex misericordia : et ideo neque illam præparat ex se voluntate absoluta. Solum ergo præparat per justam condemnationem : et in hac præparatione consummatur reprobatio positiva : ergo sicut datur causa condemnationis, ita etiam reprobationis. Quod tandem manifestum est in actibus, in quibus supra diximus positam esse reprobationem hanc : nam præscientia absoluta futuri peccati supponit ex parte objecti illud esse futurum. Sententia item finalis, quæ profertur contra reprobum, in ejus demeritis fundatur. Et inde tandem consequitur voluntas illa absoluta privandi illum Regno et puniendi. Ergo omnes illi actus, in quibus consistere potest positiva reprobatio, habent fundamentum ex parte hominis reprobandi.

4. *Secunda conclusio.* — Dico secundo Peccatum originale non est adæquate causa reprobationis eorum omnium, qui de facto damnantur. Hæc assertio est evidentissima in angelis malis, qui reprobandi sunt absque originali peccato. Deinde, mihi etiam certa est in illis omnibus hominibus, quibus peccatum originale in hac vita remissum est. Nam quod est causa reprobationis, est etiam causa æternæ poenæ : et e converso quod non est causa æternæ poenæ, non est causa reprobationis, sed peccatum originale, quod in hac vita remittitur, non est causa æternæ poenæ, ergo nec est causa reprobationis illorum hominum, quibus

interdum remittitur. Minor certissima est, quia remisso originali peccato, remittitur æterna poena ei debita : semel autem remissa tali culpa et poena, nunquam amplius redit, quia dona Dei sunt sine poenitentia, ergo peccatum originale semel remissum non punitur æterna poena : ergo non est causa æternæ poenæ. Major autem principalis argumenti ex dictis facile constat, quia quoad hoc eadem est ratio reprobationis, quæ est condemnationis : quia reprobatio non sit a Deo, nisi per modum condemnationis, est enim actus vindicativæ justitiæ, habens pro intrinseco termino, et quasi objecto æternam damnationem. Quamvis enim Deus habeat alios actus vindicativæ justitiæ circa peccata, volendo in vindictam illorum alias infligere poenas : tamen donec absolute velit æternam poenam, non reprobatur hominem : hanc autem poenam nemini velle potest propter originale peccatum, quod ei remisit, seu remissurus est.

5. *Effugium.* — *Præcluditur.* — Atque hæc ratio non solum probat, peccatum originale non esse adæquatam causam positivæ reprobationis eorum hominum, quibus ipsum remittitur, verum etiam neque partialem, neque omnino esse causam talis reprobationis. Probatur applicando eundem discursum cum proportionem, quia illi homines nullo modo damnantur propter peccatum originale, etiam ut partialem causam, ergo nec reprobantur, quia in hoc negotio eadem est ratio reprobationis, quæ damnationis, ut declaratum est. Responderi potest, originale peccatum etiamsi remittendum sit, esse fontem et radicem omnium peccatorum, quæ postea committuntur ; item esse causam motivam, ob quam Deus juste vult non dare illis hominibus congrua auxilia ad non committenda talia peccata, vel ad non perseverandum in illis usque ad mortem. In qua voluntate perseverat Deus, etiamsi remittat originale peccatum. Ad hoc vero respondetur, etiamsi totum concedatur, non sequi, originale peccatum esse propriam causam partialem reprobationis, quando ipsum remittitur, sed ad summum esse quamdam occasionem remotam, et removens prohibens. Nam illa negatio auxilii congrui non est causa peccati : ergo neque est causa reprobationis, cujus peccatum est propria causa : ergo nec peccatum originale remissum dici potest causa reprobationis, etiamsi fuerit causa illius negationis auxilii.

6. *Tertia assertio.* — Dico tertio. In parvulis, quibus peccatum originale nunquam re-

missum est, causam positivæ reprobationis esse ipsum originale peccatum, non quatenus præcise contractum, sed quatenus durans et perseverans usque ad mortem, et sub ea conditione a DEO prævisum. Prior pars clara est, quia eadem est causa ex parte hominis reprobi, suæ reprobationis, quæ est suæ damnationis, ut sæpe dictum est: sed in his parvulis tota causa damnationis eorum est originale peccatum: ergo idem est causa reprobationis. Et inde probatur facile altera pars, quia peccatum non est causa damnationis, nisi sub ea conditione, *si usque ad mortem perseveret*, quæ includitur in illa conditionali sententia a Christo lata: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei*: Ergo similiter peccatum originale non est causa reprobationis, nisi supposita illa conditione prævisa, scilicet quod perseveraturum sit usque ad mortem. Jam enim sæpe dictum est, quoad hoc eandem esse rationem de causa reprobationis, et condemnationis. Quod de peccatis actualibus statim confirmabimus.

7. *Aliquorum sententia non probatur.*—Nec probanda est illorum sententia, qui ab hac generali regula quosdam parvulos excipiunt: quia illa exceptio nulla probabili ratione fundata est: et ratio facta æque de omnibus procedit. Nam, ut supra visum est, Deus non habuit absolutam voluntatem excludendi aliquem parvulum a Regno ex vi solius peccati originalis, donec prævidit, ex aliis generalibus, et ordinariis causis eventurum, ut in eo peccato, et absque applicatione remedii morentur, ipso permittente, quod Deus permittere decrevit ex sua generali providentia, ac libera voluntate: quæ permissio pertinet potius ad reprobationem negativam, quam ad positivam. At positive nunquam Deus voluit antecedenter, ut sic dicam, et ex se non applicare alicui parvulo tale remedium, aut infantem illum perseverare in originali peccato usque ad mortem, et ideo nec reprobare positive ullum voluit, donec prævidit perseverantiam ejus in originali peccato, ut dictum est. Unde potest assertio ampliari ad adultos, in quibus peccatum originale est interdum causa reprobationis, saltem partialis, quatenus in illo peccato simul cum aliis usque ad mortem perseverant, et non alias: quia, ut dixi, si ante mortem remittatur, nullo modo erit propria causa, etiamsi propter alia peccata quis reprobetur.

8. *Ultima assertio.*— Ultimo ergo dico, in

adultis causam reprobationis esse peccatum finale, sive unum, sive multiplex, sive originale, sive actuale mortale, sive utrumque simul, si usque ad mortem non remittuntur. Ita docent auctores supra citati, et specialiter videri possunt Bellarminus, lib. 2, de Gratia, et libero Arbitrio, cap. 16, Horantius, lib. 5 locorum Catholicorum, cap. 9, qui dicunt, hanc esse Augustini sententiam. Ratio vero est eadem, quia eadem est causa reprobationis positivæ, quæ est causa damnationis: adulti autem non condemnantur propter peccata originalia, vel actualia, nisi impleta illa conditione: *Si in illis usque ad mortem perseverent*; quæ sub illa continetur: *Nisi penitentiam egerint, omnes simul peribitis*. Nam sicut merita non sunt in effectu causa glorificationis, nisi sub illa conditione a Concilio Tridentino posita, *Si in gratia decesserint*: ita neque ullum peccatum est causa reprobationis adulti, nisi sub dicta conditione durationis ejus usque ad mortem: ergo sub eadem est causa reprobationis, et non alias. Sicut autem causa adæquata condemnationis consurgit ex toto cumulo peccatorum, quæ ante mortem non remittuntur, ita etiam causa reprobationis omnia illa complectitur, et ille cumulus nomine finalis peccati significatur. Et sicut de parvulis dicebamus, ita multo majori ratione de adultis dicendum est, non posse Deum velle ex se perseverantiam hominis adulti in statu peccati mortalis usque ad mortem, quia hoc esset ex se velle malum culpæ, ut recte significavit Augustinus, de Correctione et Gratia, cap. 13, et Prosper ad objectiones Gallorum, responsione 2. Prævidet ergo Deus statum adulti in peccato usque ad mortem, et tunc reprobat illum, atque hoc modo peccatum finale est causa reprobationis.

9. *Dilucidantur verba Pauli.*— Neque contra doctrinam hanc urgent verba illa Pauli, *Antequam quidquam boni, aut mali egissent, etc.*, quia, ut dixi, sufficienter explicantur de negativa reprobatione, seu non prædestinatione. Instant vero aliqui urgendo illa verba, *Fecit quedam vasa in honorem, et quedam in contumeliam*. Nam hæc videntur significare ordinationem positivam. Et ideo Augustinus, epistol. 106, putat necessario supponere culpam saltem originale. Sed revera illa satis non est in hominibus, ut ostendi, et in angelis non habet locum. Igitur illa etiam verba necessario intelligenda sunt negative, vel permissive, id est, fecit vasa in contumeliam, scilicet, non fecit in eum honorem, ad quem alia

præparavit, vel fecit vasa, quæ præscivit suis operibus futura esse in contumeliam, idque libere permisit. Solet enim Scriptura loqui de permissione tanquam de positiva actione, vel præcepto, ad declarandum certitudinem ejus, et omnino pendere ex divina voluntate.

CAPUT VII.

DE EFFECTIBUS REPROBATIONIS, PRÆSERTIM DE PERMISSIONE PECCATI.

1. Primo certum est, reprobationem habere aliquos effectus, quia reprobatio est pars providentiæ: providentia autem Dei habet aliquos effectus ad extra, imo ex aliquibus effectibus cogimur attribuire Deo hanc partem, seu rationem providentiæ. Hinc etiam secundo certum est, effectus reprobationis esse effectus Dei, quia et Deus est ipsamet ratio providentiæ suæ, et est auctor illorum effectuum, quorum providentia est causa: ergo nihil potest esse effectus reprobationis, quod non sit etiam effectus Dei.

2. *Peccatum non potest inter reprobationis effectus numerari.*— Ex quo tertio concludunt theologi omnes cum Magistro in 1, distinctione 40, et D. Thoma, 1 p., quæst. 23, art. 3, peccatum non posse esse effectum reprobationis, quia non potest esse effectus Dei, et nihil est ex reprobatione, quod non sit a Deo. Unde hanc differentiam omnes constituunt inter prædestinationem et reprobationem, quod cum merita sint causa ultimi effectus prædestinationis, et demerita sint etiam causa ultimi effectus reprobationis, nihilominus merita sunt effectus prædestinationis, demerita autem non sunt effectus reprobationis, quia merita sunt ex divina intentione et præparatione, demerita autem non sunt hoc modo ex Deo, quia reputat bonitati et voluntati ejus.

3. Neque oportet in hoc distinguere inter peccatum quod tantum est culpa, vel quod est etiam poena prioris culpæ, ut nonnulli distinxerunt: sed non recte, quia peccatum sub nulla ratione potest esse effectus Dei, et consequenter nec reprobationis. Quia licet daremus in aliquo peccato addi relationem, seu denominationem poenæ, talis poena in particulari sumpta intrinsece includeret rationem culpæ, quam Deus nec velle, nec ordinare potest, ut sit. Et ideo admissa tali poena, negandum potius esset, Deum esse causam ejus. Verius tamen est, ipsam culpam non esse poenam, sed permissionem culpæ, vel negationem auxilii

congrui ad vitandam culpam, quod longe diversum est, ut jam dicam. Atque eodem modo loquendum est de ordinatione in statu culpæ et de duratione: nam hæc omnia quatenus formaliter includunt malum culpæ, non possunt esse effectus Dei, et consequenter nec reprobationis. Permissio autem illorum a Deo est: an vero sit etiam a reprobatione, videbimus. Et de hoc puncto videri possunt quæ late tractavi, l. 2, de Auxiliis, c. 4.

4. *Effectus reprobationis ad duo capita revocantur.*— Sitne permissio peccati, reprobationis effectus. — Quarto denique colligo ex dictis, omnes effectus reprobationis ad duo capita revocari posse, scilicet malum poenæ, et permissionem mali culpæ non quod omne malum poenæ aut omnis permissio mali culpæ sit effectus reprobationis, nam per se constat non ita esse: sed e converso quod omnis effectus reprobationis necessario debeat contineri sub aliquo ex dictis capitibus. Ratio est, quia reprobatio est ad malum, omne autem malum aut est poenæ, quæ potest esse directe a Deo, aut est culpæ, quæ potest saltem permitti, vel non impediri a Deo. Videndum ergo superest, quænam mala ex his, vel quæ permissiones ex reprobatione oriuntur. Primum ergo, ac præcipuum dubium est de permissione futuri peccati. In quo est prima opinio simpliciter affirmans, omnem permissionem peccati reprobi esse effectum reprobationis ejus. Ita significat D. Thomas, dicto art. 3, ad 2, et art. 5, ad 3, Durandus, in 1, dist. 41, q. 2, Gregorius, q. 1, art. 1, Marsilius, q. 41, art. 1, Driedo in Concordia, 1. p., q. 3. Fundamentum esse potest, quia hæc permissio est effectus divinæ providentiæ, et non est effectus prædestinationis: ergo reprobationis. Quia tota providentia circa homines his duabus partibus concluditur. Confirmari potest, quia licet hæc permissio non sit causa peccati, et consequenter non sit etiam causa ultimi effectus reprobationis, est tamen occasio aliquo modo, vel proprius loquendo, est removens id, quod posset impedire illos effectus: ergo ut sic, cadit sub providentiam totius reprobationis: nam hæc providentia complectitur non solum proprias causas reprobationis, sed etiam omne id ex quo sequi potest aliquo modo reprobatio.

5. *Impugnatur hæc sententia.*— Hæc vero sententia habet specialem difficultatem in prima permissione, quæ in homine nullam supponit culpam, nam illa non potest habere rationem poenæ, nec pertinere ullo modo ad vin-